

N:o 220.

Uppläst och godkänt hos Första Kammaren den 2 juni 1908.
— — — — Andra Kammaren den 2 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande af postverkets utgiftsstater för år 1909 m. m.

(Statsutskottets utlåtande n:o 186.)

Till Konungen.

I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 168) af den 9 sistlidne april har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen

dels medgifva,

att postdirektören Carl Axel Hasselrot, därest han med 1909 års ingång tillträder befattningen såsom distriktschef i Stockholms distrikt, må äga att, så länge han kvarstår vid denna befattning eller vid annan befattning inom postverket, som är jämförlig med eller högre än distriktschefsbefattning, på öfvergångsstat uppbära, intill dess Hasselrot i laga ordning undfår afsked med full pension, ett personligt lönetillägg, hvilket dock icke skall grundlägga rätt till högre pension, med så stort belopp, att hans aflöning kommer att sammanlagdt utgöra 13,000 kronor för år;

att postbetjänten Jöns Olssons änka Carolina Olsson, född Widman, må å postverkets pensionsstat tilldelas ett årligt understöd af

500 kronor, att till henne utbetalas från och med 1908 års ingång, så länge hon lefver ogift;

att den provision å frankotecken, som enligt nu gällande bestämmelser utgår till poststationers eller ångbåtspostexpeditioners föreståndare, samt den rabatt å frankotecken, som åtnjutes af antagna särskilda frankoteckensförsäljare eller af allmänheten vid partiköp, må med 1909 års ingång upphöra;

att, då poststationsföreståndare, som varit medelst personligt kontrakt anställd, eller landtbrefbärare afgår från sin befattning efter att hafva tjänstgjort, poststationsföreståndare minst 25 år och landtbrefbärare minst 30 år, må, därest den afgångne visas vara i behöfvande omständigheter, till honom utbetalas årligt understöd med lämpligt belopp, dock högst hvad som motsvarar för poststationsföreståndare hälften af det arvode och för landtbrefbärare hälften af den ersättning, som till eu hvar senast utgått från postverket;

dels — under förutsättning att Eders Kungl. Maj:t beträffande nu utgående sportelinkomster meddelar bestämmelser i enlighet med de i statsrådsprotokollet af departementschefen förordade grunder — godkänna de nu framlagda förslagen till utgiftsstater för postverket, att tillämpas under år 1909, och till aflöningsreglemente för tjänstemän vid postverket jämte till detta reglemente hörande öfvergångsbestämmelser samt på grund häraf bestämma postverkets anslag, förslagsvis, till 20,300,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen;

dels ock medgifva, att antalet i staterna uppförda manliga och kvinnliga postexpeditörsbefattningar må i erforderlig mån jämkas, under villkor att sammanlagda antalet, eller 948, icke må öfverskridas.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition innehåller förslag till en genomgripande förändring af postverkets organisation, särskildt hvad angår generalpoststyrelsen och distriktsförvaltningarna, samt till en på nya grunder hvilande lönereglering för postverkets tjänstemän. Dessa frågor äro synnerligen omfattande och påkalla gifvetvis en grundlig pröfning. Då emellertid propositionen aflämnats till Riksdagen först den 16 sistlidne april samt Riksdagen under den sedan dess gångna tiden varit upptagen med behandling af åtskilliga andra, delvis ganska omfattande och viktiga frågor, har det för Riksdagen icke varit möjligt att ägna ifrågavarande proposition den ingående granskning, som skulle hafva varit nödvändig för att kunna fullt intränga i det föreliggande ärendet och tillförlitligt bedöma lämpligheten af de förändringar, som i olika afseenden föreslagits. Riksdagen har vid sådant förhållande ansett sig icke kunna godkänna de af Eders Kungl. Maj:t framlagda förslagen

till utgiftsstater för postverket, att tillämpas under år 1909, eller till aflöningsreglemente för tjänstemän vid postverket jämte till detta reglemente hörande öfvergångsbestämmelser.

Häraf följer, att Riksdagen ej heller kunnat bifalla de särskilda framställningar, som i propositionen innehållas angående personligt lönetillägg för postdirektören Hasselrot, angående jämkning, under visst villkor, af antalet i staterna uppförda manliga och kvinnliga postexpeditörsbefattningar samt angående upphörande med 1909 års ingång af den provision å frankotecken, som enligt nu gällande bestämmelser utgår till poststationers eller ångbåtspostexpeditioners föreståndare, samt den rabatt å frankotecken, som åtnjutes af antagna särskilda frankoteckensförsäljare eller af allmänheten vid partiköp.

Då sålunda den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna omorganisation och lönerreglering för postverket icke kommer att med 1909 års ingång genomföras, har Riksdagen haft att tillse, till hvilket belopp postverkets anslag för nämnda år bör under nyss angifna förutsättning beräknas. Gifvetvis måste nämligen poströrelsens ständiga tillväxt föranleda såväl en fortgående ökning af arbetskrafter med däraf följande stegring i utgifterna å aflöningsstaten som ock höjning af utgifterna för posternas befordran, tillverkning af frankotecken, postbetjäntes beklädnad, förbrukningsartiklar m. m. För att kunna med tillräcklig noggrannhet bedöma det föreliggande anslagsbehofvet har statsutskottet, i enlighet med 46 § riksdagsordningen, genom vederbörande ledamot af statsrådet utverkat Eders Kungl. Maj:ts befallning till generalpoststyrelsen att tillhandahålla utskottet vid ärendets behandling erforderliga upplysningar, och med stöd af de upplysningar, som på grund däraf blifvit meddelade, har Riksdagen ansett, att, vid bibehållande af nuvarande organisation och aflöningsförhållanden, postverkets anslagsbehof för år 1909 skulle på ett nöjaktigt sätt tillgodoses med ett sammanlagdt belopp af förslagsvis 19,520,000 kronor, däri inräknadt såväl det särskilda anslag å postverkets pensionsstat för nämnda år, som innefattas i Riksdagens här nedan under punkt a) omförmälda beslut, som ock de af Eders Kungl. Maj:t i förevarande proposition äskade anslag af högst 40,000 kronor till inköp af tomt för ett posthus i Trelleborg och af ytterligare 25,000 kronor för posthusbyggnaden i Storvik. Riksdagen har därför ansett sig böra, utan att i vidare mån ingå på någon specialisering af postverkets anslag för år 1909, bestämma detta anslag, förslagsvis beräknadt, till nyss angifna belopp, 19,520,000 kronor. Vid detta förhållande bör postverkets behof af ökade arbetskrafter för år 1909 tillgodoses genom uppförande å extra-stat af erforderligt antal befattningar.

Då postmedlen för år 1909 beräknats till 21,000,000 kronor, skulle sålunda postverkets inkomster komma att öfverstiga utgifterna med 1,480,000 kronor.

Hvad Eders Kungl. Maj:t hemställt därom, att postbetjänten Jöns Olssons änka Carolina Olsson, född Widman, må å postverkets pensionsstat tilldelas ett årligt understöd af 500 kronor, att till henne utbetalas från och med 1908 års ingång, så länge hon lefver ogift, har Riksdagen funnit sig böra bifalla.

Hvad angår det särskilda förslag, som i propositionen innehålles därom, att poststationsföreståndare, som varit medelst personligt kontrakt anställd, samt landtbrefbärare må vid afgang från befattningen kunna under vissa förutsättningar komma i åtnjutande af årligt understöd, har Riksdagen, då denna fråga äger en viss principiell innebörd och fördenskull till äfventyrs torde kunna leda till ganska vidtgående konsekvenser, funnit sig icke böra för närvarande bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, utan anser Riksdagen, att med frågans afgörande bör under nuvarande förhållanden tills vidare anstå.

Riksdagen har haft tillfälle taga kännedom om en skrifvelse, som från generalpostdirektören aflåtits till ordföranden å statsutskottets vederbörande afdelning. Denna skrifvelse är af följande lydelse:

»Då jag på grund af de muntliga förhandlingar, som förts mellan Eder och mig i anledning af Kungl. Maj:ts åläggande för generalpoststyrelsen att tillhandahålla statsutskottet vissa upplysningar, trott mig kunna förutsätta möjligheten däraf, att den i Kungl. Maj:ts proposition den 9 april 1908, angående godkännande af postverkets utgiftsstaten för år 1909 m. m., föreslagna omorganisation och lönereglering för postverket icke kommer att af statsutskottet förordas till antagande med 1909 års ingång, har jag ansett mig böra framhålla, att ett uppskof med löneregleringens genomförande ej kan annat än medföra allvarliga olägenheter. Jag tillåter mig att i sådant afseende endast erinra, hurusom med 1903 års början, då nu gällande aflöningsstatser för distrikts- och lokalförvaltningarnas tjänstemän började tillämpas, för en betydande del af dessa tjänstemän, äfven i de lägsta graderna, inträdde en inkomstminskning till följd däraf, att Riksdagen icke medgaf det dyrtidstillägg, som förutsatts af 1899 års post- och telegrafkommitté. Denna inkomstminskning har blifvit så mycket mera kännbar, som lefnadskostnaderna sedan dess i ovanligt hög grad stegrats. Från och med innevarande år hafva härtill kommit dels helt och hållet nya afgifter till staten för den egna pensioneringen, dels ock betydligt höjda afgifter till civilstatens änke- och pupillkassa, och har därigenom tjänste-

männens behållna årsinkomst minskats och deras ekonomiska ställning, som redan förut var dålig, alltså ytterligare försämrats.

Därest sålunda den nu föreliggande löneregleringsfrågan icke kommer att vid innevarande års riksdag afgöras, anser jag det på ofvan anförda skäl vara min plikt att redan nu tillkännagifva, det jag under sådana förhållanden har för afsikt att söka utverka, att för 1909 års riksdag framläggas ett förslag i syfte att från sistnämnda års början postverkets tjänstemän må, i all den utsträckning sådant kan ske, komma i åtnjutande af erforderlig löneförbättring. Stockholm den 20 maj 1908.

Julius Juhlin.»

I anledning af denna generalpostdirektörens skrifvelse vill Riksdagen, utan att närmare yttra sig angående en eventuell löneförbättring från 1909 års ingång för postverkets ifrågavarande personal, endast uttala den öfvertygelsen, att därest en framställning i det af generalpostdirektören angifna hänseende inkommer till nästinstundande Riksdag, denna framställning kommer att med välvilja prövas.

På grund af det anförda får Riksdagen anmäla:

a) att Riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, medgifvit, att postbetjänten Jöns Olssons änka Carolina Olsson, född Widman, må å postverkets pensionsstat tilldelas ett årligt understöd af 500 kronor, att till henne utbetalas från och med 1908 års ingång, så länge hon lefver ogift; och

b) att Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition i öfrigt icke i vidare mån af Riksdagen bifallits, än att Riksdagen i anledning af densamma bestämt postverkets anslag, förslagsvis, till 19,520,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen.

Stockholm den 2 juni 1908.

Med undersätlig vördnad.
